

11 ינואר 2023

י"ח טבת תשפ"ג

החלטה בעניינו של [] – ת.ז. []

1. בתאריך 15.12.2022 התקיים דיון בעניינו של הסטודנט [] ת.ז. [] (להלן: "הסטודנט").
שופטים: פרופ' יובל ישי (אב בית הדין), פרופ' דבי יבלונסקי, שופט סטודנט ל.ע.
יועצת משפטית לבית הדין: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים.
תובעת: פרופ"ח יסכה גולדפלד.
נילון: מר [] , לוהה על ידי מר נתנאל סיגלר (סטודנט בטכניון).
2. הנילון הנו סטודנט בפקולטה למדעי הנתונים וההחלטות. בתאריך 26.10.2022 הוגשה נגדו קובלנה, בה יוחסו לו המעשים הבאים:
בתאריך 22.7.2022 הסטודנט נבחן בבחינה פרונטלית, מועד א' בקורס חשבון אינפיניטימלי מ'1 104031, סמסטר אביב תשפ"ג. נהלי הבחינה אסרו על שימוש בחומר עזר. במהלך הבחינה הסטודנט נכנס לתכני הקורס באתר הקורס במודל (בשעות 10:05, 10:06). בזמן תיעוד הכניסה לתכני הקורס במודל הסטודנט שהה בשירותים (בין השעות 10:02-10:09).
3. התביעה האשימה את הסטודנט בעבירות משמעת לפי הסעיפים שלהלן לתקנון המשמעת:
א. 4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
ב. 4.1.2 "החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן, בין אם השתמש בו במהלך הבחינה או הבוחן ובין אם לא".
4. בתאריך 15.12.2022 התקיים הדיון המשמעתי בנוכחות הצדדים.
5. הודענו לסטודנט במעמד הדיון כי החלטנו פה אחד להרשיעו בעבירות המשמעת שיוחסו לו בכתב הקובלנה. לאחר מכן, בהסכמת הצדדים, נשמעו טיעונים לעונש.
6. להלן נימוקי הכרעת הדין וגזר הדין.

דיון:

7. התביעה הגישה דוח פעילות במודל המראה כי במהלך הבחינה הסטודנט נכנס לחמישה קבצי פתרון של תרגילי בית 6,7,8,10 ו-11 באתר הקורס במודל. יוער כי מלבד הכניסות שתועדו במהלך הבחינה לא תועדו כניסות נוספות למודל באותו היום (22.7.2022).
8. התביעה הציגה חו"ד מאת ד"ר אולגה צ'ונטונוב, ראשת המרכז לקידום הלמידה וההוראה, ואחראית על תקשוב בהוראה ומערכות המשמשות להוראה, לרבות מערכת המודל. במסמך הוסבר כי על מנת שפעילות תופיע בדו"ח הפעילות נדרשת פעולה אקטיבית של הסטודנט.

9. עד התביעה, פרופ' איתי שפריר, שהגיש את התלונה בתפקידו כסגן הדיקן להוראה בפקולטה למתמטיקה, העיד כי הקבצים אליהם נכנס הסטודנט מהווים חומר עזר אסור. פרופ' שפריר ציין, כי שאלה מספר 2 סעיף ב בבחינה, הייתה שאלת "שיעורי בית", שדומה עד זהה לשאלה מתוך תרגיל בית מספר 11, אותו פתח הסטודנט במהלך הבחינה. לדבריו, מטרת שיעורי הבית והעובדה שתרגיל אחד מתוכם יופיע בבחינה הסופית, היא לעודד את הסטודנטים להכין אותם. למעלה מן הצורך פרופ' שפריר ציין, כי הסטודנט קיבל את מלוא הניקוד על שאלה זו (15 נקודות), כאשר ציונו הכולל בבחינה היה 68. במענה לשאלת בית הדין לגבי הכניסות לקבצי מודל מרובים והקורלציה לבחינה עצמה, ענה עד התביעה כי הכניסה לתרגילי הבית הייתה בסדר עולה, ויכולה להתפרש כחיפוש של גיליון שיעורי הבית הרלוונטי.
10. בתגובה לעדותו של פרופ' שפריר, אמר הסטודנט שלמיטב זיכרונו לא קיבל את כל הנקודות על הסעיף, וזכור לו שקיבל הערות. על כך ענה עד התביעה "ראשית הניקוד היה מלא", "באופן כללי בהנחה שסטודנט באמת היה בשירותים הציץ וראה משהו, אני לא מצפה למצוא בפתרון שלו משהו מדויק... כי זה לא בתנאים האידיאליים... של לשבת ולהעתיק מילה במילה".
11. הסטודנט טען כי אין היגיון בטענה שפתח את החומר, ואמר "גישה לחומר עזר באינפי' ואתה מרצה למתמטיקה, במשך פחות משתי דקות זה לא משהו שבן אדם היה מסכן את הציון שלו בשביל זה". כמו כן ציין כי הבחינה מושא הקובלנה הייתה הבחינה היחידה שניגש אליה במועדי א' ולמד רק אליה. הסטודנט כפר בהאשמות נגדו וטען בתוקף כי לא נכנס למודל במהלך הבחינה.
- לטענתו לפני הבחינה, בשעות 8:00-9:00, הוא חזר על החומר יחד עם סטודנטית נוספת, ונכנס לקבצים כדי להתכונן לבחינה. כלומר, הוא אכן נכנס למודל, אך בשעה מוקדמת יותר, טרם הבחינה, והתיעוד בדו"ח המודל הוא שגוי ויש בו שיהוי בזמנים, ברישום דוח הפעילות. הוא ציין כי במהלך לימודיו חווה תקלות ועיכובים במערכת המודל. לדעתו, התקלות עשויות לנבוע מחיבור למודל דרך האפליקציה, או חיבור ממחשבים מרובים. הסטודנט ציין שהוא עובד במשרת סטודנט באגף המחשוב והתמיכה הטכנית, והוא נוהג להתחבר למשתמש המודל שלו ממספר מחשבים.
12. עדת התביעה, ד"ר אולגה צ'ונטוב, התייחסה לטענות הסטודנט לגבי תקלות אפשריות במודל. בנוגע להתחברות ממספר מחשבים אמרה, כי "כשמישהו אחר נכנס לאותו מחשב ואתה כבר לא יושב עליו, ומתחבר למודל במשתמש שלו, הוא אוטומטית מוציא אותך". לדבריה לא ידוע לה על תקלות בתיעוד של דו"ח המודל, אף סטודנט בעבר לא העלה טענה בעניין זה והסטודנט עצמו לא התלונן על עיכובים במערכת המודל שלו טרם הגשת התלונה. הסטודנט טען כי לכאורה התקלה הייתה שהקובץ נפתח בפועל, אך ההודעה על סיום ההורדה הופיעה רק לאחר כמה שעות. ד"ר צ'ונטוב העידה כי הרישום במודל מתבצע ברגע הלחיצה האקטיבית, ולא ברגע סיום ההורדה או הצפייה בפועל. לשאלת הסטודנט האם היא יכולה להתחייב כי לא קיימת אף תקלה כזאת במודל, ענתה כי אינה יכולה להתחייב, אך "זאת לא בעיה מוכרת, לא נתקלתי בה בעבר. אם זה היה קורה, ככל הנראה אתה לא היית הראשון לדווח שתקלה זו קיימת. המערכת שאתה עובד בה לא השתנתה במהות שלה לפחות שנה".
13. מטעמו של הסטודנט העידה הסטודנטית [] . לדבריה הם חברים, למדו יחד לבחינה בין השעות 8:00-9:00, ונכנסו לקבצים האמורים במודל דרך הטלפון שלו. "זה היה לפני חמישה חודשים אז באיזה שעה מדויקת אני באמת לא זוכרת, אבל זה היה לפני המבחן. מ8:00 עד 9:00. עברנו על הגיליונות ביחד, אנחנו

- יודעים שיש שאלה במבחן משיעורי הבית אז עברנו עליהם ביחד... רק רצינו לחזור על השאלות כדי לראות שהכול מסודר".** לשאלת בית הדין כמה זמן למדו, ענתה שכחצי שעה, אך הדגישה שאינה זוכרת במדויק.
14. בהתייחס לעדותה של הסטודנטית, התובעת אמרה כי באתר הקורס היו שניים עשר גיליונות. היא שאלה את הסטודנטית מדוע בחזרה לפני המבחן לא פתחו את הגיליון השניים עשר, אלא עצרו בגיליון האחד עשר (שהשאלה בבחינה הייתה מתוכו). הסטודנטית ענתה כי היא לא זוכרת. המלווה של הסטודנט אמר שייתכן ונגמר להם הזמן ללמידה.
- התובעת שאלה את הסטודנט האם הוא טוען שאין קשר כלל בין התייעוד הרשום בדוח הפעילות לבין מה שקרה בפועל. הסטודנט ענה שאין קשר כלל.
15. הסטודנט טען כי לפני הבחינה חזר על החומר בו הוא מתקשה, ככל הסטודנטים. כמו כן אמר: **"אני עובד באגף של המחשוב, אני יודע שכל הפרטים האלה כן מופיעים... לא הייתי חושב לסכן את עצמי בשביל השאלה הזאת. אפילו אם הייתי מקבל בסעיף הזה אפס הייתי עובר את הקורס. לסכן את עצמי בוועדת משמעת, הרחקת לימודים לעומת לקבל נכשל בקורס ולחזור עליו זה לא משהו שמשתווה. לא הייתי עושה דבר כזה במיוחד שאני יודע שכל הפרטים כן מופיעים וש אפשר לבדוק".** "אני גם עובד באגף של המחשוב במשרת סטודנט בזכות זה שאני סטודנט. לסכן את עצמי להישאר בלי עבודה כשהמצב הכלכלי בבית לא כל כך טוב... לא הייתי מסכן את עצמי ואת המקומות עבודה שלי".
- בנוסף טען, כי אדם שעושה מה שאסור לו, לא מתנהל באיטיות, אלא מזדרז לסיים. לכן היה מצופה שיכנס למודל ברגע היציאה לשירותים ויחזור לכיתה ברגע שסיים, בעוד שהכניסה הראשונה שלו למודל הייתה לכאורה ב-10:05 והיציאה לשירותים ב-10:02, וכן הכניסה האחרונה למודל הייתה לכאורה ב-10:06 והחזרה לכיתה ב-10:09.
16. לבסוף טען הסטודנט, כי המנהל שלו באגף המחשוב, מר דיימונד רוביני, אמר לו כי תקלה מהסוג שתיאר ("דיליי" – שיהיו ברישום) היא אפשרית. היועצת המשפטית של בית הדין ציינה כי נוכח בקשת הסטודנט לזמן את מר רוביני לעדות, היא פנתה אליו במייל ותשובתו הייתה: **"אני לא תומך במודל ולא הצוות שלי. מי שאמונה על נושא מודל הינה ד"ר אולגה צ'ונטונוב. ויש לפנות אליה בשאלות אלו".** הסטודנט טען כי המנהל שלו חשש שיפטרו אותו אם יעיד. הוא הציג לבית הדין צילום מסך מתוך התכתבות שלו עם מר רוביני, שחלקה היה מושחר. על פי הצילום המנהל שלו לכאורה כתב: **"אבל אסור לי להעיד עבור מודל תצטרך לבקש מאולגה. אני יכול להעיד באופן כללי שיש באגים ושזה יכול לקרות".**

הכרעה:

17. התביעה הציגה ראיות כבדות משקל אשר מובילות לדעתנו למסקנה אפשרית יחידה אחת: הסטודנט נכנס לתכני הקורס באתר הקורס במודל בזמן ששהה בשירותים. הסנכרון בין מועד הכניסה המתועדת למודל לבין מועד היציאה לשירותים, והכניסה למספר קבצים עד העצירה בדיוק בקובץ הרלוונטי לשאלה בבחינה, מבססות את ההרשעה מעבר לכל ספק סביר. מעבר לכך, ולמעלה מן הצורך – יוער כי הצלחת הסטודנט בשאלה זו מוסיפה גם היא למשקל הראיות.
18. מצאנו את העדויות של עדי התביעה מהימנות וקוהרנטיות. הם התייחסו לשאלות הסטודנט וסותרו את טענותיו ביחס לתקלות במערכת המודל.

19. ההסבר החלופי שהציע הסטודנט למועד תיעוד הכניסות, כאילו יש שיהוי ברישומי המערכת, אינו סביר ואינו נתמך בראיות.

20. נוכח כל האמור לעיל, **החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1 ו- 4.1.2 לתקנון.**

21. המעשה שעשה הסטודנט מהווה הונאה, שמטרתה השגת שיפור בציון הבחינה. יובהר כי בין אם הקבצים סייעו לו ובין אם לאו, עצם פתיחתם מהווה עבירת משמעת חמורה, שהינה בגדר חציית קו אדום.

22. לאחר שהודענו לסטודנט במעמד הדין כי החלטנו להרשיעו בעבירות המשמעת שיוחסו לו, הוא ביקש לדחות את מועד שמיעת הטענות לעונש. נוכח בקשתו החלטנו לשמוע את טעונו הצדדים לעונש באופן מקוון, בתאריך 4.1.2023.

23. בתאריך 28.12.2022 שלח הסטודנט מייל לבית הדין ובו כתב בין היתר: "**בשל המצב הנפשי הקשה שאני נמצא בו בשבועות האחרונים, עקב כל ההליך המשמעותי, אני מבקש לסיים את ההליך בהקדם ככל הניתן, על מנת שאוכל להתחיל בתהליך השיקום. העונש המקובל במקרים אלו הוא ציון אפס בקורס, הרחקה לסמסטר והרחקה על תנאי לאחר מכן. ביקשתי לדחות את הטענות לעונש על מנת לשקול מאיזה סמסטר להיות מורחק. אני מקבל את העונש, ומבקש בזאת לקבל את ההרחקה לסמסטר הנוכחי סמסטר חורף תשפ"ג (ולא לדחות את ההרחקה). ... על מנת לקצר בתהליך אני מוותר על זכותי להגיע לטענות לעונש, במטרה שההרחקה תחול באופן מיידי מהר ככל הניתן.**"

במענה לכך התובעת הודיעה כי תשמיע את טעוניה לעונש במועד שנקבע. נוכח זאת הסטודנט הודיע כי יגיע גם הוא לדין. אי לכך הדין התקיים כפי שנקבע, בתאריך 4.1.2023.

טענות לעונש:

א. התביעה:

24. התביעה ביקשה את העונשים הבאים: ציון 0 בקורס מושא הקובלנה, הרחקה בפועל לסמסטר אביב תשפ"ג, והרחקה על תנאי לשנה במידה שהסטודנט יורשע בעבירה חוזרת (עפ"י סעיף 4.1.1 או 4.1.2), בתוקף עד לסיום לימודיו בטכניון.

25. התביעה טענה כי מדובר בעבירה כפולה: החזקת טלפון נייד בזמן בחינה, ויציאה לשירותים לצורך שימוש בטלפון וכניסה לחומר עזר אסור. הכניסה למודל הפרה באופן בוטה את נהלי הבחינות ואת נוהל הבחינה הספציפית בפרט, שאסרה שימוש בחומר עזר. הסטודנט ניצל בזדון ותוך תכנון מראש את היציאה לשירותים. הוא נערך מראש לרמייה, על ידי הסתרת הטלפון הנייד. מבלי להקל ראש במקרים דומים בתקופת הבחינות המקוונות, שגם הם פסולים וחמורים, במקרה דנן ניכר התכנון המוקדם. אין דינה של העתקה כזאת, כדינה של העתקה בעלת "רכיב הספונטניות". לכן מבוקש עונש על תנאי של הרחקה לשנה (ולא לסמסטר).

26. בית הדין נתן זה מכבר עשרות החלטות בעניין כניסה למודל בזמן מבחן. רף הענישה המקובל והנוהג מותאם לרף הענישה המבוקש במקרה זה. התביעה ציינה, כי היא אף דרשה את הרף הנמוך של הענישה במקרים כגון זה – בייחוד נוכח העובדה שעד לרגע זה הסטודנט לא הביע חרטה, לא לקח אחריות, ולא הכה על חטא.

27. התובעת טענה כי הרחקה לסמסטר הנוכחי היא הלכה למעשה אי-הרחקה כלל. אנו בשבוע העשירי לסמסטר הנוכחי, גזר הדין יינתן עוד כשבועיים, לאחר מכן יש עוד 14 יום עד שגזר הדין הופך לחלוט ונכנס לתוקף, קרי בסוף הסמסטר. הסטודנט למד במהלך הסמסטר, גר במעונות, השתמש בכל שרותי הטכניון. על פי הנהלים

המקובלים, אילו ירחיקו אותו מהסמסטר הנוכחי הוא גם יקבל החזר כספי על הסמסטר, וזאת על אף שבפועל הוא למד כל הסמסטר ולא הורחק מהטכניון במהלכו. אי לכך יש להרחיקו מסמסטר אביב תשפ"ג.
28. התובעת הוסיפה, כי אילו הסטודנט רצה לסיים עם ההליך המשמעתי בהקדם כפי שכתב במייל, הוא יכול היה לדון עם התביעה ולהגיע להסדר טיעון מיד לאחר הגשת התלונה. כך שהעיכוב לכאורה בהליך נבע מהחלטתו שלו.

ב. ההגנה:

29. הסטודנט ביקש כי המלווה ידבר בשמו.
30. המלווה אמר כי הסטודנט מקבל את מהות העונש שהתבקש על ידי התביעה, אך מבקש כי הסמסטר ממנו יורחק יהיה הסמסטר הנוכחי (חורף תשפ"ג). לטענתו מימוש ההחלטה בסמסטר הבא מהווה עונש כפול עבור הסטודנט, שכן ההליך המשמעתי יצר עומס רגשי על הסטודנט שבעקבותיו לא הצליח ללמוד בסמסטר הנוכחי. המלווה אמר: "מדובר לדעתי בהחמרה, שלדעתי היא מאוד מיותרת, הסטודנט מבין את חומרת העונש והוא כן עכשיו מביע חרטה עליו".
נוכח דברים אלה שאל בית הדין: "בעצם אתה אומר שהסטודנט מודה בכל מה שמוחס לו?" המלווה השיב: "כן".

31. בית הדין שאל את הסטודנט מדוע כשנקבע התאריך לשמיעת הטיעונים לעונש הוא ביקש שלא לקבוע ביום מסוים בגלל שיש לו בוחן, אם לטענתו הוא ממילא לא מצליח ללמוד בסמסטר הנוכחי. המלווה השיב: "הוא כן הגיע לקורסים והכל, ובדין הוא באמת ביקש בזמנו, תאריך אחד היה בעייתי בגלל שהיה בוחן שהוא רצה לגשת אליו. אבל אחר כך בעצם הוא הבין שהמצב הנפשי שלו מאוד קשה ושזה הפריע לו בלימודים, אבל גם האיכות שהוא למד בסמסטר זה לא האיכות שבוא נאמר... 100% נותנים כמו בסמסטר רגיל".
32. המלווה אמר כי הסטודנט שרוי במצוקה נפשית ורוצה להתחיל להשתקם מהאירוע הזה בהקדם האפשרי. לטענתו הסטודנט "נמצא במצב נפשי לא פשוט, מהרגע שקיבל את התלונה בעצם. במיוחד עכשיו אחרי העונש והכל, הוא מתחיל לפתח לצערי מחשבות אובדניות".

בית הדין שאל את הסטודנט האם ראה איש מקצוע, או החל בטיפול כלשהו. הסטודנט השיב: "אני צריך קודם כל לסיים עם הדברים שיש לי ביום יום, כדי שאוכל לקחת זמן לעצמי. אני בודק את האפשרות".
33. לבסוף טען המלווה שלסטודנט יש קושי כלכלי, אביו אינו כשיר לעבודה וזכאי למאה אחוזי נכות.

גזר הדין:

34. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.
35. הסטודנט ביצע מעשה הונאה חמור. הוא פגע בטוהר הבחינות ובאמון שניתן בו, וניסה להשיג לעצמו יתרון לא הוגן על פני נבחנים. את אחרים. את אילולא נתפס היה זוכה בציון שאינו משקף את ידיעותיו ואת יכולתו. מדובר במעשה הפוגע בלב ההווה האקדמית, ובעקרונות הבסיסיים ביותר של הטכניון - חתיירה לאמת ויושרה. עקרונות אלו עוגנו בקוד האתי, ופותרים את תקנון המשמעת לסטודנטים (ההדגשה אינה במקור):

"הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים, העובדים וחברי-הסגל האקדמי. מטרת תקנון זה היא להסדיר את הטיפול באותם מקרים החורגים מכללים אלה".

36. לא זו אף זו, הסטודנט העיד עדות שקר והדיח סטודנטית נוספת להעיד עדות שקר עבורו. הוא טען בפני בית הדין, כי המנהל שלו הודה לכאורה בכך שלמערכת יש "באגים", ואינו רוצה להעיד עבורו מחשש שיפטר אותו. הוא האשים את ד"ר צ'ונטונוב בכך שלכאורה סירבה לסייע לו ולענות לו על שאלות. בית הדין רואה התנהלות זו בחומרה יתרה. מדובר בעזות מצח ובניסיון שפל להכפיש עובדי טכניון ולהונות את בית הדין.
37. ראוי היה כי הסטודנט יודה בפה מלא, ייקח אחריות על מעשיו ויביע חרטה בפני בית הדין, אך תחת זאת הסטודנט ביקש מהמלווה לדבר בשמו והמלווה מסר את ההודאה והבעת החרטה כבדרך אגב.
38. מובן כי העונשים הקבועים בתקנון המשמעת, פוגעים ברצף הלימודים ויש להם השלכות כבדות על הסטודנט. יחד עם זאת, השמירה על הטוהר האקדמי, והצורך להגן על ציבור הסטודנטים ששומר על הכללים, מחייבים בנסיבות המתאימות גם עונשים כבדי משקל.
39. הרחקה מהסמסטר הנוכחי כאשר אנו מצויים בשלהי הסמסטר - אינה סבירה, שכן הלכה למעשה זו הרחקה רטרואקטיבית. בית הדין אינו נוהג כך, ולא מצאנו במקרה דנן נסיבות חריגות המצדיקות חריגה כה מהותית לקולא מרף הענישה הנוהג. נהפוך הוא, התנהלותו של הסטודנט מצדיקה החמרה בעונשו.
40. מיותר לציין כי בפני הסטודנט עמדה אפשרות להודות ולהגיע להסדר עם התובעת כבר בראשית הסמסטר.
41. נוכח כל האמור לעיל, החלטנו ברוב דעות להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:
- א. **ציון 0 בקורס חשבון אינפיניטסימלי מ104031, סמסטר אביב תשפ"ב** (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
 - ב. **הרחקה בפועל לסמסטר אביב תשפ"ג** (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
 - ג. **הרחקה על תנאי מהלימודים בטכניון לשנתיים, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיפים 4.1.1 או 4.1.2 לתקנון** (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).
42. השופט פרופ' יובל ישי סבר בדעת מיעוט, כי יש לבקש מהסטודנט להעביר אסמכתאות הן ביחס לטענותיו בדבר מצבו הנפשי, והן ביחס למצבו של אביו, וכלל שיתקבלו כאלה לממש את ההרחקה בפועל בסמסטר חורף תשפ"ג. השופטת פרופ' דבי יבלונסקי סברה בדעת מיעוט כי די בהרחקה על תנאי לשנה.

שופט סטודנט ל.ע

פרופ' דבי יבלונסקי

פרופ' יובל ישי